

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL A. K. IR ERGO INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. sausio 24 d. Nr. 242-22
Vilnius

Lietuvos bankas gavo A. K. (toliau – pareiškėjas) atstovaujantčios advokatės R. P. (toliau – pareiškėjo atstovė) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *ERGO Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. birželio 8 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu dėl transporto priemonės „Siat Cordoba“ valdytojo kaltės buvo sugadintas pareiškėjui priklausantis automobilis „Mercedes Benz“ (toliau – automobilis). Pareiškėjas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCPDĮ) 13 straipsnio 1 dalimi, draudikui, apdraudusiam 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykio kaltininko civilinę atsakomybę, pateikė pretenziją dėl padarytos žalos.

Remiantis Lietuvos bankui pateiktais dokumentais, nustatyta, kad draudiko ekspertas 2017 m. birželio 13 d. atliko sugadinto automobilio apžiūrą ir nuotraukose užfiksavo išoriškai matomus automobilio sugadinimus. Vadovaujantis 2017 m. birželio 13 d. atliktos sugadinto automobilio apžiūros duomenimis, naudojant kompiuterinę programą, 2017 m. birželio 15 d. buvo surašytas Transporto priemonės apžiūros defektų aktas, jis pareiškėjo sutuoktinei buvo išsiųstas elektroniniu paštu (remiantis Transporto priemonės apžiūros defektų akte nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjo sutuoktinė dalyvavo draudiko eksperto atliktoje sugadinto automobilio apžiūroje).

2017 m. birželio 13 d. draudiko eksperto atliktos sugadinto automobilio apžiūros duomenų pagrindu, vadovaujantis kompiuterine programa „Audatex“, 2017 m. birželio 28 d. buvo apskaičiuotos 542,86 Eur automobilio remonto išlaidos (be PVM), būtinos automobilio būklei, buvusiai iki 2017 m. birželio 8 d. įvyko eismo įvykio, atkurti. Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko nurodytu automobilio atkūrimo išlaidų dydžiu, draudikui pateikė UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ sudarytą Autotransporto priemonės vertinimo ataskaitą Nr. 21707025 (toliau – Vertinimo ataskaita), kurioje nurodytos 1 583,18 Eur automobilio remonto išlaidos be PVM.

Draudikas, gavęs Vertinimo ataskaitą, priėmė sprendimą ja nesivadovauti, nes Vertinimo ataskaitoje buvo nurodytos ir draudiko eksperto atliktos apžiūros metu neužfiksuotų automobilio sugadinimų remonto išlaidos. Draudikas teigė, kad kartu su Vertinimo ataskaita buvo pateiktos nekokybiškos automobilio sugadinimų nuotraukos, pagal kurias nėra galimybių įvertinti, ar turto vertintojo nustatyti papildomi sugadinimai yra 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykio pasekmė. Draudikas pabrėžė, kad turto vertintojas, pareiškėjas ir jo atstovė atsisakė pateikti kokybiškas papildomų automobilio sugadinimų nuotraukas, todėl draudikui nėra pagrindo vadovautis objektyviais įrodymais nepagrįsta Vertinimo ataskaita. Be to, draudikas nurodė, kad Vertinimo ataskaitos duomenų nepagrįstumą taip pat patvirtina aplinkybė, kad turto vertintojas, nustatydamas automobilio rinkos vertę, nepateikė tikslios informacijos apie palyginamuosius objektus ir nenurodė palyginamųjų objektų šaltinių. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis,

draudikas pareiškėją 2017 m. liepos 25 d. raštu informavo apie priimtą sprendimą išmokėti 542,86 Eur draudimo išmoką, atlyginančią draudiko nustatytas automobilio remonto išlaidas.

Pareiškėjo atstovė, nesutikdama su draudiko išmokėtos draudimo išmokos dydžiu, kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad draudiko vadovaujantis kompiuterine programa „Audatex“ 2017 m. birželio 28 d. sudarytoje automobilio remonto sąmatoje yra nurodyti rinkos kainų neatitinkantys automobilio remonto darbų valandiniai įkainiai. Pareiškėjo atstovė pabrėžė, kad Vertinimo ataskaitoje yra nurodyti „informacijos šaltiniai ir Kauno mieste esančios realios remonto ir dažymo darbų valandų kainos“. Be to, pareiškėjo atstovės teigimu, draudiko sudarytoje automobilio remonto sąmatoje nėra nurodytų remontuojamų ir keičiamų automobilio detalių unikalių kodų, todėl remonto sąmata neatitinka Kelių transporto priemonių vertinimo instrukcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu 2000 m. balandžio 17 d. Nr. 120 / 2000 m. balandžio 14 d. Nr. 101, (toliau – Instrukcija) reikalavimų. Pareiškėjo atstovė pabrėžė, kad draudikas, apskaičiuodamas automobilio remonto išlaidas, nesivadovavo Instrukcijos 37 punktu, kuriame nurodyta, jog keičiamų detalių kainos turi būti apskaičiuotos pagal gamintojo detalių kainas, pakoreguotas pagal Lietuvos rinkos detalių kainas ir pritaikius nuvertinimą dėl detalių nusidėvėjimo.

Pareiškėjo atstovė nurodė, kad draudikas 2017 m. birželio 13 d. atliktos sugadinto automobilio apžiūros metu neužfiksavo visų automobilio sugadinimų, taigi netinkamai įvykdė savo sutartines pareigas, todėl neturi pagrindo atsisakyti mokėti draudimo išmokos, atlyginančios turto vertintojo nustatytų automobilio sugadinimų, kurie nebuvo užfiksuoti draudiko eksperto 2017 m. birželio 13 d. atliktos apžiūros metu, remonto išlaidas. Be to, pareiškėjo atstovė nurodė, kad pareiškėjas vykdė transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo teisinius santykius reglamentuojančiuose teisės aktuose įtvirtintą reikalavimą draudikui pateikti visą turimą informaciją apie žalos dydį.

Pareiškėjo atstovė nurodė, kad nei draudikui, nei turto vertintojui nekilo abejonių dėl automobilio remonto tikslingumo, todėl draudiko argumentai, kad Vertinimo ataskaitoje nurodyta nepagrįsta automobilio vertė, yra teisiškai nereikšmingi. Be to, pareiškėjo atstovė nurodė, kad draudikas nenustatinėjo automobilio rinkos vertės. Remdamasi nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjo atstovė prašė įpareigoti draudiką išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią Vertinimo ataskaitoje nurodytas 1 583,18 Eur automobilio remonto išlaidas be PVM, atlyginti 130 Eur turto vertinimo samdymo išlaidas ir pareiškėjo patirtas 545 Eur atstovavimo išlaidas.

Atsiliepime į pareiškėjo atstovės kreipimąsi draudikas nurodė, kad sugadinto automobilio apžiūros metu buvo nustatyta, kad automobilio dešinės pusės sparnas buvo pažeistas korozijos, o dešinės pusės slenkstyje buvo užfiksuoti sugadinimai, nesusiję su 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykiu („atšokę dažai visos detalės plote“). Atsižvelgiant į tai, draudiko nustatytos 595,69 Eur automobilio remonto išlaidos be PVM buvo sumažintos 52,83 Eur, t. y. su 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykiu nesusijusių sugadinimų remonto išlaidų suma. Draudikas pabrėžė, kad keičiamų automobilio detalių – dešinės pusės durų ir jų dekoru juostos – kainos buvo apskaičiuotos pagal devėtų detalių kainas. Draudikas mano, kad 2017 m. birželio 28 d. atliktas automobilio remonto išlaidų skaičiavimas neprieštarauja Instrukcijos nuostatoms. Be to, draudiko teigimu, apskaičiuojant keičiamos detalės įsigijimo ir keitimo išlaidas, buvo vadovaujama protingumo principu, nes automobilis ganėtinai senas – pagamintas prieš 19 metų, taigi, jeigu sugadintos automobilio dalys būtų pakeistos naujomis originaliomis, pareiškėjui kiltų pareiga sumokėti net 70 procentų detalių nuvertinimo dėl nusidėvėjimo dydžio sumą. Draudikas pabrėžė, kad aplinkybes, jog automobilis už draudiko apskaičiuotą 595,69 Eur automobilio remonto išlaidų be PVM sumą būtų visiškai atkurtas į iki 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykio buvusią padėtį, pagrindžia remonto įmonės UAB „Remlyga“ atliktas automobilio remonto išlaidų skaičiavimas, pagal kurį automobilio remonto išlaidos be PVM yra 554,66 Eur.

Siekdamas nuginčyti pareiškėjo pateiktą Vertinimo ataskaitą, draudikas nurodė, kad joje nurodytos automobilio rinkos vertės pagrindimas yra reikšmingas priimant sprendimą dėl automobilio remonto tikslingumo. Draudikas atkreipė dėmesį, kad vertintojo nustatytos 1 583,18

Eur automobilio remonto išlaidos yra beveik tris kartus didesnės už draudiko nustatytas automobilio atkūrimo išlaidas. Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad „pagrįstas ir teisingas transporto priemonės rinkos vertės apskaičiavimas tampa būtinu, siekiant nustatyti, ar, esant tokiam automobilio atkūrimo kaštų vertinimui, automobilis apskritai būtų pripažintas remontuotinu.“

Draudikas taip pat nurodė, kad Vertinimo ataskaitoje pateikti duomenys apie remonto įmonių automobilių remonto darbų valandinius įkainius yra deklaratyvūs ir nepagrįsti jokiais objektyviais įrodymais. Atsižvelgiant į tai, draudiko teigimu, nėra galimybės įsitikinti Vertinimo ataskaitoje įvirtintų duomenų teisingumu.

Atsikirtimuose į pareiškėjo atstovės argumentus, kad pareiškėjui nekilo pareiga pateikti turto vertintojo darytų automobilio sugadinimų nuotraukų, draudikas nurodė, kad draudiko ekspertas 2017 m. birželio 13 d. atliko išsamią automobilio defektų apžiūrą ir nustatė pagrįstą automobilio remonto išlaidų dydį. Draudiko teigimu, pareiškėjui nesutikus su draudiko nustatytu žalos dydžiu, būtent pareiškėjui kilo pareiga pateikti objektyvius įrodymus, t. y. geros kokybės turto vertintojo užfiksuotų papildomų automobilio sugadinimų nuotraukas, kurie nuginčytų draudiko nustatytą žalos dydį. Draudikas nurodė, kad „neigiamos pasekmės dėl ataskaitos nepagrįstumo ir paties nukentėjusio trečiojo asmens pasirinkto turto vertintojo nenoro bendradarbiauti su draudiku ir pateikti jam prie Vertinimo ataskaitos privalančius būti duomenis bei informaciją tenka pačiam šį įrodymą teikiančiam asmeniui, t. y., nukentėjusiam trečiajam asmeniui.“ Draudikas taip pat nurodė, kad pagal pareiškėjo ir vertintojo „sudarytos sutarties sąlygas nuotraukų pateikimas ir įrašymas į laikmeną yra papildomai apmokestinama paslauga“. Draudiko teigimu, „perkelti šias išlaidas draudikui, nesant objektyvių įrodymų, kad draudiko atliktas žalos dydžio skaičiavimas buvo atliktas netinkamai, nėra jokio pagrindo.“

Draudikas teigė neturintis pagrindo vadovautis Vertinimo ataskaita, nes joje esanti informacija nesudaro galimybių įsitikinti, kokia iš tikrųjų padaryta žala ir ar pagrįstai apskaičiuotos automobilio atkūrimo išlaidos. Be to, draudikas atkreipė dėmesį, kad turto vertintojas priskaičiavo ir draudiko nustatytą su 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykiu nesusijusių automobilio sugadinimų remonto išlaidas, todėl šios aplinkybės taip pat pagrindžia pareiškėjo draudikui keliamo reikalavimo mokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal Vertinimo ataskaitos duomenis, nepagrįstumą. Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad jam nekyla pareiga mokėti papildomos draudimo išmokos, atlyginančios žalą dėl automobilio sugadinimo. Be to, draudikas nurodė, kad, atsižvelgiant į tai, jog pareiškėjo reikalavimas mokėti draudimo išmoką, visiškai atlyginančią Vertinimo ataskaitoje nurodytas automobilio atkūrimo išlaidas, yra nepagrįstas, draudikas neturi pagrindo pareiškėjui atlyginti 130 Eur turto vertintojo samdymo išlaidų ir pareiškėjo patirtų atstovavimo išlaidų.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atlikto automobilio remonto išlaidų skaičiavimo ir nustatytos automobilio remonto išlaidų apimties pagrįstumo bei nepriklausomo turto vertintojo samdymo ir atstovavimo išlaidų atlyginimo.

Dėl draudiko apskaičiuotų automobilio remonto išlaidų pagrįstumo

Pareiškėjo atstovė, nesutikdama su draudiko 2017 m. birželio 28 d. apskaičiuotomis 542,86 Eur automobilio remonto išlaidomis (be PVM), nurodė, kad draudikas, nustatydamas automobilio remonto darbų valandinius įkainius ir keičiamų automobilio detalių kainas,

nesivadovavo Instrukcijos nuostatomis. Pareiškėjo atstovė 2017 m. spalio 9 d. draudikui pateiktoje pretenzijoje taip pat nurodė, kad 2017 m. birželio 28 d. automobilio remonto sąmata nelaikytina turto vertinimu ir kad draudikas įrodymais nepagrindė šią remonto sąmatą sudariusio asmens kompetencijos. Atsižvelgdama į tai, pareiškėjo atstovė teigė, kad automobilio remonto sąmata yra „niekinis dokumentas, neturinti jokios juridinės galios“ ir kad pagal Instrukcijos 33 punkto nuostatas remontuojamos transporto priemonės dalių remonto sudėtingumą turi teisę nustatyti tik turto vertintojai, remdamiesi remonto technologija, savo žiniomis, patirtimi ir Instrukcijos nuostatomis. Pareiškėjo atstovė nurodė, kad, draudikui įrodymais nepagrindus, jog 2017 m. birželio 28 d. automobilio remonto sąmatą sudaręs asmuo turi turto vertintojo kvalifikaciją, ir atsižvelgiant į tai, kad Vertinimo ataskaitoje nurodytos automobilio remonto kainos buvo apskaičiuotos pagal Instrukcijos nuostatas ir jos yra pagrįstos remonto įmonių nurodytais automobilių remonto darbų valandiniais įkainiais, draudimo išmoka turi būti apskaičiuota pagal Vertinimo ataskaitoje nurodytas automobilio remonto išlaidas.

Vertinant šias pareiškėjo atstovės nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje yra įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 13 punkte, nustatančiame, kad nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis draudiko įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadamis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalies ir Taisyklių 13 punkto nuostatos, įpareigojančios draudiką nustatyti turtui padarytos žalos dydį, taip pat Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymas) 98 straipsnis, įpareigojantis draudiką tirti ir vertinti įvykio, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju, aplinkybes, šių aplinkybių tyrimo pagrindu priimti sprendimą dėl draudimo išmokos mokėjimo ir draudėjui, naudos gavėjui ir (ar) nukentėjusiam trečiajam asmeniui išmokėti draudimo išmoką, įvykus draudžiamajam įvykiui, lemia draudiko pareigą turėti kvalifikuotus darbuotojus, kurie yra kompetentingi įvertinti transporto priemonei eismo įvykio metu padarytą žalą. Todėl, remiantis nurodytų teisės aktų nuostatomis, darytina išvada, kad pareiškėjo atstovė nepagrįstai teigia, kad draudiko eksperto 2017 m. birželio 28 d. sudaryta automobilio remonto sąmata yra niekinis dokumentas, neturintis juridinės galios.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas eismo įvykio metu patirtos žalos dydžio nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, taip pat pažymėtina, kad turto vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš, bet ne vienintelis, žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl taip pat turėtų būti vertinama atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek ir pareiškėjo pateiktų – įrodymų visumą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad turto vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi aukštesnę įrodomąją galią nei kiti žalos administravimo byloje esantys įrodymai ir savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau buvo minėta, turto vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, kuri turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles.

Vertinant pareiškėjo atstovės argumentus, kad 2017 m. birželio 28 d. automobilio remonto sąmatoje nurodyti remonto darbai ir keičiamų detalių kainos yra nepagrįsti, pažymėtina tai, kad, vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas

atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtiną remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtiną remonto išlaidas apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Remiantis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu 2000 m. balandžio 17 d. Nr. 120 / 2000 m. balandžio 14 d. Nr. 101 patvirtintos Kelių transporto priemonių vertės nustatymo tvarkos (toliau – Tvarka) 10 punktu ir šiuo įsakymu patvirtintos Instrukcijos 34 punktu, pažymėtina, kad transporto priemonių remonto išlaidos – tai išlaidos, būtinos atkurti apgadintą transporto priemonę iki buvusios prieš apgadinimą techninės būklės bei eksploatacinių savybių, jos apskaičiuojamos, vadovaujantis atkuriamosios vertės (kaštų) metodu, kurio pagrindas yra skaičiavimai, kiek kainuotų atkurti esamos fizinės būklės ir esamų eksploatacinių bei naudingumo savybių objektus pagal vertinimo metu taikomas technologijas bei kainas (vidutinius remonto darbų įkainius, atitinkančius technologijos lygį, ir vadovaujantis gamyklų gamintojų rekomenduojamais laiko normatyvais).

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad 2017 m. birželio 28 d. automobilio remonto sąmata buvo sudaryta vadovaujantis Instrukcijoje nurodyta licencijuota žalų vertinimo programa „Audatex“ ir remiantis Taisyklių 15 punkto nuostatomis dėl būtinų remonto išlaidų atlyginimo bei apskaičiavimo, taikant vidutinius remonto darbų įkainius, atitinkančius technologijos lygį. Svarbu pažymėti, kad Taisyklių 15 punkto sąlygos iš esmės atitinka Tvarkos ir Instrukcijos, kurios įtvirtina transporto priemonių atkūrimo išlaidų nustatymo principą, nuostatas. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo pareiškėjo atstovės teiginių, kad draudiko 2017 m. birželio 28 d. apskaičiuotos automobilio remonto išlaidos neatitinka Instrukcijoje įtvirtintų būtinųjų transporto priemonių remonto išlaidų nustatymo sąlygų, laikyti pagrįstais.

Vertinant pareiškėjo atstovės teiginius, kad draudiko nustatytos keičiamų automobilio detalių kainos neatitinka Instrukcijos 35–37 punktuose nustatytų atsarginių dalių kainų nustatymo sąlygų, pažymėtina tai, kad draudikas, nustatydamas keičiamų detalių kainas, vadovavosi Instrukcijos 36 punkte nurodytu informaciniu šaltiniu. Lietuvos bankui ginčo šalių pateikti dokumentai ir paaiškinimai patvirtina, kad draudikas keičiamų automobilio detalių įsigijimo išlaidas nustatė pagal dėvėtų automobilio detalių kainas. Remiantis Taisyklių 15 punktu, reglamentuojančiu keičiamų dalių vertės nustatymo sąlygas, pažymėtina, kad į automobilio nuvertėjimą dėl eksploataavimo atsižvelgti būtina, nes žalos atlyginimu siekiama sugadinto turto vertę atkurti iki tos, kuri buvo prieš teisės pažeidimą. Dėl to turi būti atlyginama ne visa naujų keičiamų detalių vertė, o jos dalis, nes buvo sugadintos ne naujos detalės, o jau atitinkamai susidėvėjusios (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senato 2000 m. birželio 16 d. nutarimu Nr. 27 patvirtinta Teismų praktikos taikant įstatymus dėl atlygintinos turtinės žalos, padarytos eismo įvykio metu, apibendrinimo apžvalga). Automobilio detalių keitimo išlaidų skaičiavimas pagal nusidėvėjusių automobilio detalių kainas atitinka transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties, kaip nuostolių draudimo sutarties (Draudimo įstatymo 91 straipsnio 4 dalis), kompensacinę paskirtį, neleidžiančią nukentėjusiam trečiajam asmeniui gauti didesnę draudimo išmoką negu faktiškai jo patirti nuostoliai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. balandžio 23 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-229/2014). Atsižvelgiant į draudimo sutarties, kurios pagrindu pareiškėjui buvo išmokėta draudimo išmoka, kompensacinę paskirtį ir į tai, kad automobilio detalių keitimo išlaidų skaičiavimas pagal dėvėtų detalių kainas neprieštarauja Taisyklių 15 punkte įtvirtintoms keičiamų dalių vertės nustatymo sąlygoms, nėra pagrindo draudiko taikytų keičiamų detalių atkūrimo išlaidų skaičiavimo principų laikyti nepagrįstais.

Vertinant pareiškėjo atstovės teiginius, kad draudikas taikė nepagrįstus automobilio

remonto darbų valandinius įkainius, pažymėtina tai, kad draudikas, siekdamas patvirtinti, kad už nustatytą automobilio remonto išlaidų sumą automobilis būtų atkurtas iki būklės, buvusios prieš draudžiamąjį įvykį, Lietuvos bankui pateikė remonto įmonės UAB „Remlyga“ sudarytą automobilio remonto sąmatą, kurios duomenys pagrindžia, kad automobilis už 554,66 Eur (be PVM) būtų atkurtas į iki 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykio buvusią padėtį. Atsižvelgiant į tai, kad Vertinimo ataskaitoje nurodytos automobilio remonto išlaidos beveik 3 kartus viršija UAB „Remlyga“ apskaičiuotas automobilio atkūrimo išlaidas, negalima teigti, kad turto vertintojas, nustatydamas automobilio remonto išlaidų dydį (taip pat ir automobilio remonto darbų valandinius įkainius), vadovavosi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.38 straipsnyje įtvirtintu sutarčių vykdymo ekonomiškumo principu ir automobilio remonto išlaidas apskaičiavo atsižvelgdamas į ekonomiškiausią, o ne į brangiausią transporto priemonės remonto variantą.

Vertinant pareiškėjo atstovės argumentus, kad Vertinimo ataskaitoje nurodytos automobilio remonto išlaidos yra pagrįstos „Kauno mieste esančiomis realiomis remonto ir dažymo darbų valandos kainomis“, pažymėtina, kad Vertinimo ataskaitoje yra tik nurodyti duomenys apie „Kauno regiono neautorizuotų autoservisų vidutinius valandinius įkainius“, tačiau nepateikta jokių šiuos duomenis pagrindžiančių įrodymų. Pažymėtina, kad, nors Vertinimo ataskaitoje yra nurodyta, kad turto vertintojas vadovavosi 2017 m. sausio 9–11 d. atliktos remonto įmonių apklausos duomenimis, tačiau nebuvo pridėtų tai patvirtinančių įrodymų, t. y. kad konkrečios Vertinimo ataskaitoje išvardytos remonto įmonės taiko Vertinimo ataskaitoje nurodytus remonto darbų valandinius įkainius. Be to, svarbu pažymėti, kad Vertinimo ataskaitoje nurodytų remonto įmonių taikomų remonto darbų valandinių įkainių vidurkio intervalas yra nuo 19,83 iki 32,5 Eur (be PVM). Todėl, remiantis Vertinimo ataskaitoje nurodytais duomenimis apie remonto įmonių taikomus laiko normatyvus, pažymėtina, kad automobilis būtų visiškai atkurtas į iki 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykio buvusią padėtį, taikant ir mažesnius remonto darbų valandinius įkainius, nei nustatė turto vertintojas (Vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad turto vertintojas taikė 24,86 Eur (be PVM) 1 valandos remonto darbų įkainį ir 25,81 Eur (be PVM) 1 valandos dažymo darbų įkainį).

Šiame kontekste taip pat pažymėtina, kad UAB „Remlyga“ sudarytoje automobilio remonto išlaidų sąmatoje nurodyti laiko normatyviai iš esmės yra tapatūs 2017 m. birželio 28 d. draudiko nustatytiems automobilio remonto darbų įkainiams. Kadangi UAB „Remlyga“ sudaryta automobilio remonto sąmata yra objektyvus įrodymas, patvirtinantis, kad už nurodytą kainą automobilis būtų visiškai atkurtas į iki draudžiamąjį įvykį buvusią padėtį, todėl, remiantis CK 6.251 straipsnyje įtvirtintu visiško nuostolių atlyginimo principu, darytina išvada, kad draudiko 2017 m. birželio 28 d. sudarytoje remonto sąmatoje nurodytas automobilio remonto išlaidų (be PVM) apskaičiavimo būdas atitinka tikslios žalos nustatymo sąlygas. Atsižvelgiant į tai ir įvertinus aplinkybę, kad pateikti įrodymai suteikia pagrindą konstatuoti, kad turto vertintojas nesivadovavo prievolių vykdymo ekonomiškiausiu būdu reikalavimu, nėra pagrindo draudiko apskaičiuotų automobilio remonto išlaidų laikyti nepagrįstomis ir vadovautis Vertinimo ataskaitoje nurodytomis automobilio remonto darbų kainomis.

Dėl draudiko nustatytų automobilio remonto išlaidų

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, pažymėtina, kad draudikas, siekdamas nuginčyti Vertinimo ataskaitą, taip pat rėmėsi aplinkybe, kad turto vertintojas priskaičiavo 2017 m. birželio 13 d. draudiko eksperto atliktos sugadinto automobilio apžiūros metu neužfiksuotų sugadinimų remonto išlaidas ir su 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykiu nesusijusių sugadinimų remonto išlaidas.

Vertinant draudiko sprendimą automobilio remonto išlaidas sumažinti 52,83 Eur, t. y. iki 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykio buvusią automobilio dešinės pusės sparno ir slenksčio defektų remonto kainą, ir Vertinimo ataskaitoje nurodytų defektų remonto išlaidų įskaičiavimo į automobilio atkūrimo išlaidas pagrįstumą, pažymėtina, kad turto vertintojas, vertindamas

sugadintą transporto priemonę, siekia nustatyti transporto priemonei padarytą žalą, tačiau turto vertintojas nevertina draudžiamą įvykių aplinkybių ir vertinamos transporto priemonės sugadinimų tarpusavio ryšio. Konkrečių transporto priemonės sugadinimų tarpusavio ryšį su eismo įvykių aplinkybėmis nustato draudikas. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad draudiko sprendimas nesivadovauti Vertinimo ataskaita, t. y. nekompensuoti su 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykiu nesusijusių sugadinimų remonto išlaidų ir automobilio remonto išlaidas sumažinti nurodytų remonto išlaidų suma, yra pagrįstas.

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes dėl draudiko sprendimo neišmokėti 2017 m. birželio 13 d. draudiko eksperto neužfiksuotų automobilio sugadinimų remonto išlaidas atlyginančios draudimo išmokos pagrįstumo, pažymėtina, kad draudikas teigė, jog pareiškėjui kilo pareiga pagrįsti draudiko nustatytą žalą paneigiančias aplinkybes, t. y. pateikti objektyvius įrodymus, kurių pagrindu būtų galima spręsti dėl papildomų sugadinimų remonto išlaidas atlyginančios draudimo išmokos mokėjimo. Draudiko teigimu, TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalis nustato nukentėjusio trečiojo asmens teisę savo lėšomis kreiptis į turto vertintoją dėl žalos dydžio nustatymo, todėl pareiškėjas, siekdamas nuginkčyti draudiko nustatytą žalą, savo lėšomis turėjo įsigyti kokybiškas papildomų automobilio sugadinimų nuotraukas ir jas pateikti draudikui.

Atsižvelgiant į draudiko nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad 2017 m. birželio 15 d. draudiko eksperto 2017 m. birželio 13 d. atliktos automobilio apžiūros pagrindu sudarytame Transporto priemonės apžiūros defektų akte nurodyta, kad „pažeidimai ir defektai įvertinti išoriškai apžiūrint automobilį. Galimi paslėpti defektai, kurie gali išaiškėti remonto metu. Tuo atveju, prieš juos pašalinant, būtina surašyti papildomą aktą. Po remonto pretenzijos nepriimamos.“ Draudikas atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi nurodė, kad „Vertinimo ataskaitoje yra įrašyta nemažai defektų, kurie atliekant pirminę *isorinę* transporto priemonės apžiūrą nebuvo nustatyti (pvz., kėbulo deformacija, dešinės pusės slenksčio panelės, galinių durų dešinės pusės apatinės apdailos, dešinės pusės galinio žibinto defektai).“

Remiantis Lietuvos bankui pateiktais fakciniais duomenimis, nustatyta, kad pareiškėjas, pateikdamas Vertinimo ataskaitą, draudiką informavo apie 2017 m. birželio 13 d. draudiko eksperto atliktos apžiūros metu neužfiksuotus papildomus automobilio sugadinimus. Svarbu pažymėti, kad, pareiškėjui pateikus turto vertinimo ataskaitą, automobilis nebuvo suremontuotas, todėl draudikas neturėjo pagrindo vadovautis Transporto priemonės apžiūros defektų akte nurodytomis aplinkybėmis, kad po automobilio remonto pretenzijos nepriimamos ir papildomų automobilio sugadinimų remonto išlaidas atlyginanti draudimo išmoka negali būti mokama. Remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, darytina išvada, kad, pareiškėjui kartu su pateikta turto vertinimo ataskaita draudikui pateikus informaciją apie turto vertintojo nustatytus papildomus automobilio sugadinimus, draudikas turėjo visas galimybes pareiškėjui pateikti Transporto priemonės apžiūros defektų akte nurodytą reikalavimą dėl automobilio papildomai apžiūrai pateikimo.

Svarbu pažymėti, kad draudikas neginčijo, kad turto vertintojo nurodyti transporto priemonės sugadinimai pagal 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykių mechanizmą ir sugadinimų pobūdį negalėjo būti padaryti šio eismo įvykių metu. Draudikas tik nurodė, kad iš kartu su Vertinimo ataskaita pateiktų papildomų automobilio sugadinimų nuotraukų nėra aišku, ar automobilio sugadinimai yra susiję su 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykiu.

Draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 2 punkte nustatyta, kad draudikas neturi teisės atsisakyti mokėti draudimo išmokos, nepatikrinęs visos jam prieinamos informacijos. Be to, TPVCAPDĮ 19 straipsnio 3 dalis ir Draudimo įstatymo 98 straipsnio 7 dalis draudikui nustato pareigą įrodyti aplinkybes, atleidžiančias jį nuo draudimo išmokos mokėjimo ar suteikiančias teisę sumažinti draudimo išmoką. Vadovaujantis šiomis nuostatomis ir atsižvelgiant į draudiko kompetenciją nustatyti automobilio sugadinimų tarpusavio ryšį su eismo įvykių aplinkybėmis, siekdamas įsitikinti, kokie konkretūs automobilio sugadinimai buvo padaryti per 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykių ir išvengti papildomų išlaidų už turto vertintojo padarytas nuotraukas, draudikas turėjo pareiškėjo paprašyti pateikti automobilį papildomai apžiūrai.

Atsižvelgiant į tai, kad draudikas sprendimą nemokėti draudimo išmokos, atlyginančios 2017 m. birželio 13 d. draudiko eksperto apžiūros metu neužfiksuotų papildomų automobilio sugadinimų remonto išlaidas, priėmė neištyręs šių sugadinimų priežastinio ryšio su 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykiu ir nepatikrinęs visos draudikui prieinamos informacijos, galinčios turėti įtakos draudimo išmokos dydžiui, darytina išvada, kad draudikas privalo įvertinti Vertinimo ataskaitoje nurodytų papildomų automobilio sugadinimų priežastinį ryšį su 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykiu ir priimti sprendimą dėl draudimo išmokos, atlyginančios pagal Taisyklių 15 punkto sąlygas draudiko apskaičiuotas būtinas papildomų automobilio sugadinimų remonto išlaidas, mokėjimo. Draudikas turi teisę atsisakyti mokėti nurodytas išlaidas atlyginančią draudimo išmoką tik surinkęs objektyvius įrodymus, neginčijamai patvirtinančius, kad minėti automobilio sugadinimai nėra 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykio pasekmė.

Dėl nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidų atlyginimo

Vertinant pareiškėjo atstovės reikalavimą atlyginti pareiškėjo patirtas 130 Eur turto vertintojo samdymo išlaidas, pažymėtina, kad, vadovaujantis CK 6.38 straipsnyje įtvirtintais prievolių vykdymo principais, prievolės turi būti vykdomos sąžiningai, tinkamai ir nustatytais terminais pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nurodymų nėra, – vadovaujantis protingumo kriterijais. Jeigu vienai iš šalių prievolės vykdymas kartu yra ir profesinė veikla, ši šalis turi vykdyti prievolę taip pat pagal tai profesinei veiklai taikomus reikalavimus. Kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperuotis).

TPVCAPD įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę savo iniciatyva ir savo lėšomis kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo, tačiau šiame straipsnyje nėra nurodyta, kad asmuo neturi teisės reikalauti nuostolių atlyginimo, jeigu paaiškėja, kad draudikas netinkamai įvykdė savo prievoles ir dėl to nukentėjęs trečiasis asmuo turėjo papildomų (įrodinėjimo) išlaidų. Manytina, kad minėta teisės norma reiškia, kad nukentėjęs trečiasis asmuo, abejojantis dėl draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos dydžio, turi teisę bet kada savo iniciatyva ir savo lėšomis kreiptis į turto vertintoją, tačiau draudikas neprivalo atlyginti kiekvieno nukentėjusio trečiojo asmens, norinčio patikrinti draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos dydžio pagrįstumą, turėtų išlaidų. Tokiu būdu įstatymų leidėjas užtikrina, kad nukentėję tretieji asmenys kreiptųsi į turto vertintoją tik turėdami pagrįstų abejonių dėl draudimo išmokos apskaičiavimo. Jeigu, atlikus turto vertinimą, paaiškėja, kad draudiko nustatytas draudimo išmokos dydis turi būti perskaičiuotas, nukentėjęs asmuo turi teisę reikalauti atlyginti jo turėtas išlaidas bendra teisės aktuose nustatyta nuostolių atlyginimo tvarka.

Remiantis bendrosiomis civilinę atsakomybę reglamentuojančiomis teisės normomis, pažymėtina, kad asmuo, padaręs žalą, turi ją atlyginti (CK 6.245, 6.256, 6.263 ir kiti straipsniai). CK 6.249 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad, be tiesioginių nuostolių ir negautų pajamų, į nuostolius įskaičiuojamos protingos išlaidos, susijusios su žalos įvertinimu.

Iš ginčo šalių pateiktų duomenų matyti, kad draudikas, vadovaudamasis 2017 m. birželio 13 d. draudiko eksperto atliktos sugadinto automobilio apžiūros duomenų pagrindu, apskaičiavo 542,86 Eur automobilio remonto išlaidas (be PVM). Kilus abejonių dėl draudiko nustatytų automobilio sugadinimų ir atlikto automobilio remonto išlaidų skaičiavimo, pareiškėjas kreipėsi į nepriklausomą turto vertintoją, prieš tai nepateikęs draudikui pretenzijos dėl galbūt neteisingai nustatyto žalos dydžio ir nesulaukęs galutinio oficialaus draudiko sprendimo dėl papildomos draudimo išmokos mokėjimo.

Kaip minėta, automobilio apžiūros akte buvo nurodyta, kad būtina atlikti pakartotinę automobilio apžiūrą, išaiškėjus papildomiems automobilio sugadinimams. Draudikas Lietuvos bankui pateikė įrodymus, patvirtinančius, kad draudiko eksperto atliktoje automobilio sugadinimų apžiūroje dalyvavusi pareiškėjo sutuoktinė buvo supažindinta su apžiūros aktu (draudikas pateikė įrodymus, kad pareiškėjo sutuoktinei apžiūros aktas buvo išsiųstas). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjas žinojo, kad, išaiškėjus papildomiems automobilio sugadinimams, turi būti

atlikta pakartotinė automobilio apžiūra. Turėdamas pagrįstų abejonių dėl draudiko nustatytos automobilio sugadinimų apimties, vadovaudamasis apžiūros akto duomenimis, pareiškėjas turėjo kreiptis į draudiką dėl papildomos automobilio apžiūros atlikimo. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas dėl papildomų automobilio sugadinimų įvertinimo tiesiogiai kreipėsi į turto vertintoją, prieš tai nepateikdamas draudikui reikalavimo atlikti papildomą automobilio apžiūrą, negalima teigti, kad pareiškėjas, kilus ginčui dėl žalos dydžio, būtų pakankamai bendradarbiavęs su draudiku ir tiesiogiai su draudiku sprendęs nesutarimą dėl draudiko nustatytos automobiliui padarytos žalos.

Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamo ginčo atveju nėra pagrindo daryti išvados, kad pareiškėjas laiku kreipėsi į nepriklausomą turto vertintoją (kartu dėl to patyrė išlaidų), atitinkamai nėra pagrindo konstatuoti, kad minėtas turto vertinimas buvo būtinas ir neišvengiamas. Tačiau, remiantis nustatytomis aplinkybėmis, kad draudikas įrodymais nenuginčijo, jog Vertinimo ataskaitoje nurodyti automobilio papildomi sugadinimai nėra susiję su 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykiu, ir draudikui kyla pareiga įvertinti, ar šie sugadinimai yra eismo įvykio pasekmė, o nustačius, kad sugadinimai yra susiję su eismo įvykiu, iš naujo apsvarstyti priimtą sprendimą dėl draudimo išmokos dydžio, darytina išvada, kad turto vertintojo atliktas automobilio sugadinimų vertinimas buvo reikšmingas, siekiant nustatyti tikslų ir teisingą eismo įvykio metu padarytos žalos dydį. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad draudikas turi atlyginti pusę (65 Eur) pareiškėjo patirtų nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidų.

Dėl atstovavimo išlaidų atlyginimo

Neteisminio vartojimo ginčų tvarką reglamentuojančio Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad priimant sprendimą dėl ginčo esmės turi būti sprendžiama dėl vartotojo patirtų išlaidų, susijusių su vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūra (įskaitant būtinas ekspertizės arba laboratorinių tyrimų išlaidas, išlaidas advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti ir vertimo išlaidas), atlyginimo proporcingai patenkintų vartotojo reikalavimų daliai. Pažymėtina, kad analogiškos nuostatos yra įtvirtintos ir Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 62 punkte.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad dėl pareiškėjui suteiktos advokato teisinės pagalbos pareiškėjas patyrė 545 Eur išlaidų. Remiantis Lietuvos bankui pateiktais dokumentais, nustatyta, kad pareiškėjo atstovė, siekdama pagrįsti 545 Eur pareiškėjo patirtas atstovavimo išlaidas, draudikui ir Lietuvos bankui pateikė 2017 m. liepos 27 d. ir 2017 m. gruodžio 21 d. atstovavimo sutartis, 2017 m. liepos 27 d. Pinigų priėmimo kvito kopiją, 2017 m. rugsėjo 27 d. sąskaitos išrašą ir 2017 m. lapkričio 23 d. mokėjimo nurodymo kopiją. Remiantis Lietuvos bankui pateiktais dokumentais ir paaiškinimais, nustatyta, kad pareiškėjas sumokėjo 200 Eur už pareiškėjo atstovės suteiktas konsultacijas, dokumentų rinkimą ir susipažinimą su dokumentais, 245 Eur už pareiškėjo atstovės 2017 m. spalio 9 d. draudikui pateiktos pretenzijos parengimą ir 100 Eur – už prašymo nagrinėti vartojimo ginčą parengimą.

Pažymėtina, kad išlaidų, susijusių su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, mokėjimo pagrindus, tvarką ir dydžio nustatymo kriterijus reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 88 ir 98 straipsniai. CPK 98 straipsnio 2 dalis nustato, jog šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta Teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio. Toks dydis nustatytas Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintose Rekomendacijose dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio (toliau – Rekomendacijos).

Atkreiptinas dėmesys, kad Rekomendacijose pateikti maksimalūs konkrečių advokato

(advokato padėjėjo) teikiamų teisinių paslaugų įkainiai, apskaičiuojami taikant nustatytus koeficientus, kurių pagrindu imamas Lietuvos statistikos departamento skelbiamas užpraėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Apskaičiuojant konkrečias sumas už teiktas teisines paslaugas, imamas užpraėjusį ketvirtį paskelbtas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje, skaičiuojant nuo konkrečios teisinės paslaugos teikimo (Rekomendacijų 7 punktą).

Remiantis Lietuvos bankui pateiktais dokumentais ir paaiškinimais, nustatyta, kad pareiškėjui teisinės paslaugos buvo teikiamos 2017 m. III ir IV ketvirčiais, todėl, sprendžiant dėl maksimalaus priteistino išlaidų už teisines paslaugas dydžio, reikia vadovautis 2017 m. I ir II ketvirčiais buvusiais vidutiniais mėnesiniais bruto darbo užmokesčiais šalies ūkyje (be individualių įmonių). Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. I ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje buvo 817,6 Eur, o II ketvirčio – 838,7 Eur.

Rekomendacijų 8.19 papunktyje nustatyta, kad maksimalus užmokesčio už vieną advokato teisinių konsultacijų valandą dydis apskaičiuojamas taikant 0,1 koeficientą, kurio pagrindu imamas Lietuvos statistikos departamento skelbiamas užpraėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Todėl, remiantis Rekomendacijų 8.19 papunkčiu, maksimali priteistina suma už vieną advokato teisinių konsultacijų valandą, pareiškėjo atstovei teikiant konsultacijas pareiškėjui, renkant ginčo dokumentus bei atliekant šių dokumentų analizę, yra 81,76 Eur (koeficientas 0,1 padaugintas iš 817,6 Eur vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio, kuris galiojo 2017 m. pirmą ketvirtį), o maksimali priteistina suma už vieną advokato teisinių konsultacijų valandą, rengiant pretenziją draudikui ir prašymą Lietuvos bankui nagrinėti vartojimo ginčą, yra 83,87 Eur (koeficientas 0,1 padaugintas iš 838,7 Eur vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio, kuris galiojo 2017 m. antrą ketvirtį).

Svarbu pažymėti, kad pareiškėjo atstovė kreipėsi į Lietuvos banką tik pateikė informaciją apie pareiškėjui suteiktas teisines paslaugas, tačiau nenurodė kiekvienos suteiktos teisinės paslaugos trukmės ir užmokesčio už kiekvieną suteiktą teisinę paslaugą sumos, pagrįstos advokato darbo ir laiko sąnaudomis. Todėl pareiškėjo atstovės reikalaujamo mokėti užmokesčio už suteiktas teisines paslaugas dydžio pagrįstumas vertintinas ne pagal teisės aktuose nustatytą maksimalių teisinių konsultacijų valandinių įkainių sumą, o atsižvelgiant į Lietuvos banko pateiktus dokumentus, pagrindžiančius pareiškėjui suteiktų teisinių paslaugų apimtį.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad pareiškėjo atstovė 2017 m. spalio 9 d. su pretenzija kreipėsi į draudiką, prašydama pakartotinai apsvarstyti priimtą sprendimą dėl draudimo išmokos dydžio. 2017 m. gruodžio 11 d. Lietuvos banke buvo gautas pareiškėjo atstovės 2017 m. lapkričio 28 d. prašymas išnagrinėti tarp pareiškėjo ir draudiko kilusį ginčą.

Rekomendacijų 8.16 papunktyje nustatyta, kad maksimalus užmokesčio už advokato dokumento, kuriame pareikštas prašymas, reikalavimas, atsikirtimai ar paaiškinimai, parengimą dydis apskaičiuojamas taikant 0,4 koeficientą, kurio pagrindu imamas Lietuvos statistikos departamento skelbiamas užpraėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Vadovaujantis Rekomendacijų 8.16 punktu, maksimalus užmokestis, atlygintinas už dokumentų, kuriuose pareikštas prašymas arba reikalavimas, parengimą sudaro 335,48 Eur.

Atsižvelgiant į Rekomendacijose įtvirtintus maksimalius dydžius, pažymėtina, kad pareiškėjos prašomų priteisti bylinėjimosi išlaidų suma jų neviršija. Kita vertus, Rekomendacijų 2 punkte įtvirtinta, kad, nustatant priteistino užmokesčio už teikiamas teisines paslaugas dydį, be kita ko, yra atsižvelgiama į bylos sudėtingumą, teisinių paslaugų kompleksiskumą, specialių žinių reikalingumą, sprendžiamų teisinių klausimų naujumą, advokato darbo laiko sąnaudas ir kitas svarbias aplinkybes.

Pažymėtina, kad nagrinėjamo ginčo apimtis ir sudėtingumas nesuteikia pagrindo konstatuoti esant tokias advokato darbo sąnaudas, kurios lemtų būtinybę priteisti maksimalų Rekomendacijose nustatytą atstovavimo išlaidų atlyginimą. Be to, pažymėtina, kad pareiškėjo

atstovės prašyme nagrinėti vartojimo ginčą kartojama didžioji dalis argumentų, nurodytų draudikui teiktoje pretenzijoje. Atsižvelgiant į tarp šalių kilusio ginčo pobūdį, taip pat atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjo atstovei rengti procesinius dokumentus nebuvo būtinas specialus pasirengimas, nes nebuvo nagrinėjami nauji teisiniai klausimai ir dėl to advokato darbo sąnaudos nebuvo didelės.

Šiame kontekste taip pat svarbu pažymėti, kad, kilus vartotojo ir finansų rinkos dalyvio ginčui dėl galimai pažeistų vartotojo teisių ir interesų, teisės aktai vartotojui suteikia galimybę pasinaudoti išankstine ginčų nagrinėjimo ne teisme procedūra kreipiantis į Lietuvos banką, kuriame vartotojų prašymai yra nagrinėjami nemokamai, o prašymo pateikimas reikalauja vidutinio vartotojo (ne teisininko) žinių ir gebėjimų. Vartotojo pretenzijos finansų rinkos dalyviui ir prašymo nagrinėti vartojimo ginčą parengimui nekeliama griežti reikalavimai (be kita ko, Lietuvos bankui teikiamo prašymo forma yra viešai prieinama ir skelbiama Lietuvos banko tinklalapyje). Remiantis nurodytomis aplinkybėmis, darytina išvada, kad reikalaujamos 545 Eur užmokesčio už advokato teisinę pagalbą išlaidos nelaikytinos būtinomis ir pagrįstomis. Atsižvelgiant į tarp šalių kilusio ginčo pobūdį ir apimtį, nesudėtingus materialinės ir procesinės teisės klausimus ir dėl to nedideles advokato darbo ir laiko sąnaudas, taip pat atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjo atstovės draudikui keliami reikalavimai tenkintini tik maža dalimi, reikalaujama atlyginti atstovavimo išlaidų suma mažintina iki 100 Eur.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.2 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Iš dalies patenkinti pareiškėjo A. K. reikalavimus ir rekomenduoti *ERGO Insurance SE*:

1.1. atlikti Vertinimo ataskaitoje nurodytų ir 2017 m. birželio 13 d. draudiko eksperto neužfiksuotų automobilio sugadinimų priežastinio ryšio su 2017 m. birželio 8 d. eismo įvykiu vertinimą ir, nustatčius, kad minėti sugadinimai yra eismo įvykio pasekmė, išmokėti pareiškėjui papildomą draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal Taisyklių 15 punkte įtvirtintas transporto priemonės būtinų remonto išlaidų skaičiavimo sąlygas;

1.2. atlyginti pareiškėjui 65 Eur nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidų;

1.3. atlyginti pareiškėjui 100 Eur jam suteiktos advokato teisinės pagalbos išlaidų.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytų rekomendacijų įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtų rekomendacijų, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius